

TÜRKÇE VE FARSÇA AKRABALIK TERİMLERİNİN KARŞILAŞTIRMALI İNCELEMESİ

COMPARATIVE STUDY OF KINSHIP TERMS IN TURKISH
AND PERSIAN LANGUAGES

Zeynep GÜLZAR

Öğr. Gör., Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih- Coğrafya Fakültesi,
Fars Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, zgulzar@ankara.edu.tr

Makale Bilgisi

Türü: Araştırma makalesi
Gönderildiği tarih: 12 Şubat 2025
Kabul edildiği tarih: 18 Nisan 2025
Yayınlanma tarihi: 25 Aralık 2025

Article Info

Type: Research article
Date submitted: 12 February 2025
Date accepted: 18 April 2025
Date published: 25 December 2025

Anahtar Sözcükler

Akrabalık Terimleri; Türkçe ve
Farsça; Sözvarlığı; Dilbilimi

Keywords

Kinship Terms; Turkish and Persian;
Vocabulary; Linguistics

DOI

10.33171/dtcjournal.2025.65.2.14

Öz

Akrabalık, soy ve evlilik yoluyla kurulmuş toplumsal ilişkiler ağı olarak tanımlanır. Her ne kadar Türkçe ve Farsçadaki akrabalık terimleri bazı ortak yönler taşısa da kültürel ve dilsel farklılıklar nedeniyle bu terimlerin kullanımında önemli ayrıntılar görülür. Özellikle dilsel etkileşimler ve tarihsel süreçler, bu terimlerin zamanla değişmesine yol açmıştır. Örneğin, Türkçede “kuzen” terimi birçok farklı akraba ilişkisini tek bir kelimeyle ifade ederken, Farsçada bu ilişkiler daha spesifik terimlerle tanımlanır. Diğer yandan kültürel değişimlerin ve dilsel etkileşimlerin etkisiyle, her iki dilde de yeni akrabalık terimleri türemiştir. Örneğin, Farsçada “kiralık rahim” kavramının karşılığı olarak kullanılan terim, Türkçede “taşıyıcı anne” olarak ifade edilir. Bu durum, teknolojinin ve toplumsal yapıların dil üzerindeki etkisini gözler önüne serer. Her iki dilde de atasözleri ve deyimlerde akrabalık terimleri yer alır ve bu bağlamda toplumsal yapının dil üzerindeki etkileri de kendini gösterir. Akrabalık terimlerinin zaman içinde geçirdiği değişim hem Türkçe hem de Farsça için önemli bir dilsel olgu olarak karşımıza çıkar. İki dilde de bazı terimler anlam genişlemesi yaşamış ve farklı bağlamlarda kullanılmaya başlanmıştır. Cinsiyet farklılıklarının da terimlere yansımaları, toplumların aile yapılarındaki cinsiyet rollerini ortaya koymuştur. Özetle, dilsel çeşitlilik ve kültürel zenginlik akrabalık terimlerinin şekillenmesinde belirleyici bir rol oynamış ve dil ile toplumsal evrim arasındaki dinamik etkileşimi ortaya koymuştur.

Abstract

Kinship is defined as a network of social relationships established through lineage and marriage. While the terminology related to kinship in Persian and Turkish languages share certain similarities, significant differences emerge due to cultural and linguistic variations. For instance, the Turkish term “kuzen” broadly refers to various cousin relationships with a single word, whereas in Persian, these relationships are described using more specific terms. Cultural shifts and linguistic exchanges have led to the creation of new kinship terms in both languages. A notable example is the term used for “surrogate mother” in Turkish, which is “taşıyıcı anne”, contrasting with the Persian equivalent for the concept of “kiralık rahim” (rented womb). This highlights the influence of technology and societal structures on language. Proverbs and idiomatic expressions in both languages often incorporate kinship terms, thereby reflecting the impact of social structure on language. The evolution of kinship terminology over time represents a significant linguistic phenomenon for both Turkish and Persian. In both languages, some terms have undergone semantic broadening and are now used in varied contexts. Gender differences reflected in these terms also reveal the roles of gender within family structures. In summary, linguistic diversity and cultural richness have played a decisive role in shaping kinship terms, demonstrating the dynamic interplay between language and social evolution.

Giriş

Dilin kullanımı ve gelişmesinde sosyal faktörlerin rolü ancak son yıllarda dilbilimciler tarafından ciddi biçimde ele alınmıştır. William Labav bu alandaki ilk temel adımlardan birini atmıştır. Labav'ın temel araştırma alanı dilsel farklılıklar ve bunların sosyal değişkenlere dayalı olarak gerekçelendirilmesidir (Muderrisi, 2011, s. 33). Bu çalışmalara ek olarak dilin sosyal, kültürel, politik, tarihsel vb. faktörlerle ilişkili diğer yönleri de araştırılmış ve dil çalışmalarının bu alanı, dil sosyolojisi veya toplum dilbilim olarak adlandırılmıştır. Aslında dil sosyolojisi dil ve toplum arasındaki ilişkiyi inceler. Edward Sapir (1921) dili kültürün ve toplumsal alışkanlıkların bir parçası olarak ele alır ve dillerin sınırsız çeşitliliğini farklı ulusların nezdindeki inançlarla, geleneklerle ve çeşitli sanatlar gibi kültürel konularla karşılaştırır. Sapir, kültürün dil üzerinde etkisi olduğunu öne sürerek, kültürün yalnızca bir toplumun veya bir grup insanın tutum ve davranışlarını içermediğini, aynı zamanda eylemlerinin anlamını da içerdiğini ileri sürmüştür (Enfied, 2002, s. 40). Bu bağlamda Trautmann, akrabalık ilişkilerine yönelik kelime yapısının toplum ve kültürün etkilerinden biri olduğuna inanmaktadır. Öte yandan antropologlar da akrabalık sözcüklerini incelemekle ilgilenmektedir çünkü herhangi bir dildeki bu tür sözcüklerin çeşitliliği o toplumun insan ilişkilerini göstermektedir (Trautmann, 2001, s. 57). Bâtini'nin dediğine göre de *“akrabalık ilişkileri incelenerek her toplumun aile yapısı ve aile bireylerinin birbirlerine karşı tutumları anlaşılabilir. Akrabalık ilişkilerinde en önemli rolü oynayan aile, farklı toplumlarda kendine özgü kavram ve üyelere sahiptir”* (Bâtini, 1975, s. 46). Palmer'ın da Whorf'dan aktardığına göre kişi boğulmanın eşğine gelinceye kadar havasız kaldığını anlamadığı gibi kendi dilinin yapısal özelliklerinden de habersizdir ve kişi diğer dillere dikkatlice baktığında dilin sadece düşünceleri ifade etme aracı olmadığını, aynı zamanda düşünceleri şekillendirdiğini de fark edecek ve böylelikle dünyayı, dilin bize resmettiği şekilde anlayacaktır (Frank R. Palmer, 2002, s. 100).

Aktarılan bilgilere göre her dilin kendine has bir yapısı olduğu anlaşılmaktadır. Belirli bir dilde özellikle akrabalık ilişkileriyle ilgili terimlerin bulunmaması, bu dili konuşanların, annelerini aynı yaş grubundaki diğer kadınlardan ayırt edemedikleri anlamına gelmeyip, sadece dillerinde ve toplumlarında böyle bir ayrıma gerek duyulmadığı anlamına gelir. Tarih boyunca yaşanan savaşlar ve ulusların birbirinden etkilenmesi sonucunda diller arasında kelime alışverişleri olmuştur. Bu durum akrabalık terimlerinde de görülmektedir. Örneğin baba, anne, kız kardeş, erkek kardeş, kız çocuğu, erkek çocuğu, karı ve kocadan oluşan çekirdek aile ile ilgili

akrabalık terimleri Farsçaya antik dönemden itibaren girmişken, teyze, amca, hala, dayı ile ilgili terimler Arapça ve Türkçeden alınmıştır. Türkçede amca kızı/oğlu, teyze kızı/oğlu, dayı kızı/oğlu ve hala kızı/oğlu anlamına gelen kuzen kelimesi Fransızcadan Türkçeye geçmiştir. Antropologlar, insanların farklı toplumlardaki akrabalarına nasıl isim verdiklerine dikkat çekmektedirler. Fars dilinde erkek kardeşe, kız kardeşe, annenin erkek ve kız kardeşine, babanın erkek ve kız kardeşine karşılık gelen anlamları birbirinden farklı olan özel terimler vardır. Ancak bazı toplumlarda bu akrabalık terimleri daha sınırlı olabilmektedir. Türkiye’de amca kızı/oğlu, teyze kızı/oğlu, dayı kızı/oğlu ve hala kızı/oğlu arasında sözcük bakımından bir ayırım yapılmaksızın hepsine kuzen denilmektedir. Bundan hareketle sosyal çevrenin dile yansıdığı rahatlıkla söylenebilir. Bu makalede Türkçe ve Farsça akrabalık terimleri karşılaştırmalı olarak incelenecektir.

FARS VE TÜRK DİLLERİNDE AKRABALIK KELİMELERİNİN YAPISI

Tüm dillerde akrabalık ilişkilerini ifade eden bir takım kelime ve ifadeler bulunur ancak diller arası çalışmalar, toplumlar tarafından kullanılan bu kelime ve ifadelerin akrabalık kategorileri açısından farklılık gösterdiği ortaya koymuştur. Bu farklılıklar, akrabalık ilişkilerinin gerçekleştiği farklı sistemler şeklinde kesin bir yöntemle tanımlanıp analiz edilebilir. Başka bir deyişle, görünürdeki farklılıkların arkasında, dünyanın farklı yerlerinde ve farklı dillerdeki toplumlarda, akrabalık ilişkilerini ifade etmek için aynı temel sistemlerin kullanılıyor olmasıdır. Bu gibi durumlarda bu terimler bir dilden diğerine kolaylıkla çevrilebilir. Ancak dil topluluklarının akrabalık ilişkilerini ifade etmek için farklı sistemlerin kullanıldığı durumlarda doğrudan tercüme mümkün olmayabilir.

Eğer bir kişi kendi ana dili dışında bir veya birkaç dil biliyorsa ve bu diller arasında karşılaştırmalı çalışmalar yapmışsa, diller arasındaki farkları anlaması mümkündür. Farklı dillerin karşılaştırılması üzerine yapılan filoloji çalışmalarından biri de akrabalık ilişkileri alanıdır. Akrabalığın bilimsel kavramlarının ve türlerinin tanımını, ayrıca farklı milletlerin geleneklerini, göreneklerini ve o milletin toplumunu tanımadan, farklı dillerdeki akrabalık kavramının incelenmesi ile mümkün değildir.

Akrabalık ilişkileri, soy ve evlilik yoluyla kurulmuş ve kültürel olarak kabul edilmiş temel bir toplumsal ilişkiler ağıdır. Dünyanın farklı kültürlerinde farklı şekillerde tezahür eden akrabalık ilişkileri, bireylerin birbirleriyle olan bağlarını, toplum içindeki yerlerini, sorumluluklarını ve beklentilerini düzenler. Bu ilişkiler ağı, bireylerin kimliklerini şekillendiren, sosyal destek sağlayan ve toplumun temelini oluşturan önemli bir yapıdır. Akrabalık ilişkileri, kan akrabalığı, evliliğe dayalı

akrabalık, hısımlık ve süt kardeşliği gibi kültürel olarak tanımlanmış ilişkileri ifade eder.

Akrabalık terimlerinin bir kısmı sadece tek bir kelimedenden oluşurken, bir kısmı bileşik sözcüklerden oluşur. Her iki terimin de ilgili ağdan seçildiği *dohtar kâher* (دختر کاهر) 'kız kardeşin kızı' gibi aynı ağdaki sözcüklerin birleştirilmesiyle bileşik bir sözcük yapılabilir. İki farklı ağdan iki sözcüğün bir araya gelmesi sonucu *peder-i arûs* (پدر عروس) 'gelinin babası' gibi bileşik bir sözcük ortaya çıkar. Biri kan akrabalığı açısından diğeri evlilik yoluyla kurulan akrabalık açısından seçilir. Aynı şekilde, birleşik sözcüğün bir ağdan iki seçim ve başka bir ağdan bir seçim sonucu ortaya çıkması da mümkündür. *Zen-i berâder zen* (زن برادر زن) 'kayın biraderin karısı' teriminde olduğu gibi, biri ise kan akrabalığı ağındandır.

Yukarıdaki bileşik sözcüklerle ilgili söylenenler Farsça için geçerlidir. Semantik açıdan akrabalık sözcüklerine bakıldığında akrabalık ilişkisini ifade eden bazı sözcükler, bazı durumlarda akrabalık dışı ilişkileri de ifade edebilir. Örneğin *hâle* (خاله) 'teyze' annenin kız kardeşi için ve aynı zamanda anne ile aynı yaştaki kadınlar için kullanılır, hatta bir kelime iki veya daha fazla türde akrabalık ilişkisini ifade edebilir. Örneğin: abla ve kız kardeşin kocasına, teyze ve halanın kocasına Enişte denir. Hatta evliliğe dayalı akrabalık bağından olan erkek akrabalara da enişte denir. Türkçe Farsçadaki akrabalık terimleri arasındaki benzerlikleri yahut farklılıkları bulmak için bu sözcükleri her iki dilde ayrı ayrı inceleyeceğiz.

AKRABALIK TERİMLERİNİN DİLBİLİMSEL ANALİZİ

"Kan bağı, evlilik yolu gibi çeşitli şekillerde insanların birbirine yakın olması durumuna akrabalık denir. Akrabalık ilişkileri, toplumumuzda ailenin etki ve önemine paralel olarak anlamlı bir konuma sahiptir" (Başaran, 1973, s. 589). Çünkü aile, akrabalığın birincil kaynağı durumundadır. "Akrabalık terimleri, insanların akrabalarının yokluğunda ve onlarla konuşurken ve onlara atıfta bulunurken kullandıkları terimlerdir. Bu terimlere atıfta bulunan terimler bile denilebilir" (Daniel G. Bates, 1976, s. 250). Bu tür sözcüklerin önemine Soydan şu şekilde değinir: "Temel sözvarlığı içinde önemli bir grup da insanın en yakın çevresi olan aile topluluğunu oluşturan bireyler arasındaki akrabalık bağlarını tanımlayan terimlerdir. Bu terimler, bireyin aile içindeki konumunu ve mensubu olduğu topluluktaki statüsünü belirtirler" (Soydan, 2003, s. 46).

Akrabalık adları bir anlamda dilin mirası olup yaşamasını ve geleceğe uzanmasını sağlar. Bu adları incelemekle bir ölçüde o dilin kalıt ya da temel sözcüklerinin hangi dillerden oluştuğunu, hangi kültürlerin bu oluşuma etki ettiğini görme olanağı sağlanmış olur.

Türkçe Sözlükte akraba; 1. huk. Kan bağıyla birbirine bağlı olan kimseler. 2. Oluşma yönünden aynı kaynağa dayanan şeyler. 3. mec. Biri, diğerinin doğurduğu sonuç veya olgular olarak belirtilir. Arapça *ḳarīb* (قريب) ‘yakın; akraba’ sözcüğünün çoğul biçimi *akribâ* (أقرباء) sözcüğünden geçmiştir. Hem kan yoluyla oluşan yakınlığı hem de evlilik yoluyla oluşan yakınlığı ifade etmektedir. Aslında bu sözcük *ḳarīb* (yakın) sözcüğünün çoğulu olup aslı *akriba*’dır. Ancak Türkçede tekil bir anlamda kullanılmış ve akraba olarak yaygınlaşmıştır (Emiroğlu, 2012, s. 1692). Akrabalık bağı, insanların doğuştan getirdikleri temel bir gereksinimdir. Kan bağı ve evliliğe ek olarak, akrabalık ilişkileri evlat edinme yoluyla da kurulur. Kan bağı ile oluşan kan akrabalığı; kişinin kendi inisiyatifıyla değil, doğuştan gelen bir akrabalık türü iken evlilik yoluyla kurulan akrabalık ise kişinin kendi seçimiyle yapılan bir akrabalık türüdür.

Bu bölümde Farsçada ve Türkçede akrabalık ilişkilerini ifade eden sözcüklerin karşılaştırmalı listesi sunulacak, daha sonra cinsiyetin anlam genişliği, zaman akışının bu sözcükler üzerindeki etkisi ve bileşik akrabalık terimleri incelenecektir.

Tablo 1. Türkçe ve Farsça kan akrabalığına ve evliliğe ilişkin tüm sözcükler

Türkçe	فارسی
Anne, Ana, Hanımanne, Valide	مادر، مامان، ننه، خانم جان <i>Mâder, Mâmân, Nene, Ḥânumcân</i>
Baba, Peder, Ata	پدر، بابا، آقا جان <i>Peder, Bâbâ, Agâcân</i>
Oğlan, Çocuk, Zürriyet, Yavru, Evlat	پسر، آقازاده <i>Piser, Agâzâde</i>
Kız, Yavru, Evlat	دختر، صبیہ <i>Dohtar, Sebiye</i>
Abla, Kızkardeş, Bacı, Kardeş	خواهر، آجی، همشیره <i>Ḥâher, Abcî, Hemşîre</i>
Ağabey, Abi, Erkek kardeş, Kardeş	برادر، داداش

	<i>Berâder, Dâdâş</i>
Büyükanne, Anneanne, Babaanne, Nine	مادر بزرگ، مامان بزرگ، مامانی، خانم جان <i>Mâderbozorg, Mâmânbozorg, Mâmânî, Hânumcân</i>
Dede, Büyükbaba	پدر بزرگ، بابا بزرگ، بابایی، آقاجان <i>Pederbozorg, Bâbâbozorg, Bâbâyî, Agâcan</i>
Amca, Emmi	عمو <i>Amû</i>
Dayı	دایی <i>Dâyî</i>
Teyze	خاله <i>Hâle</i>
Hala, Bibi	عمه <i>Amme</i>
Kuzin, Kuzen (Kadın)	دختر عمو، دختر خاله، دختر دایی، دختر عمه <i>Dohtaramû, Dohtarhâle, Dohtardâyî, Dohtaramme</i>
Kuzen (Erkek)	پسر عمو، پسر خاله، پسر دایی، پسر عمه <i>Piseramû, Piserhâle, Piserdâyî, Piser amme</i>
Yenge, Gelin abla	زن داداش، زن عمو، زن دایی <i>Zendâdâş, Zenamû, Zendâyî</i>
Enişte	شوهر خواهر، شوهر خاله، شوهر عمه <i>Şoherhâher, Şoherhâle, Şoheremme</i>
Kayınbirader, Kayınço	برادرزن، برادر شوهر <i>Berâderzen, Berâdershoher</i>
Bacanak	باجناق <i>Bâcinâg</i>
Elti	جاری <i>Cârî</i>

Görümce	خواهر شوهر <i>âĤherşoher</i>
Baldız	خواهر زن <i>âĤherzen</i>
Gelin	عروس <i>Arûs</i>
Damat	داماد <i>Dâmâd</i>
Kaynana, Kayınvalide, Hanımanne	مادر شوهر، مادر زن، مادر خانم <i>Mâderşoher, Mâderzen, Mâderĥânun</i>
Kaynata, Kayınbaba, kayınpeder	پدر شوهر، پدر زن <i>Pederşoher, Pederzen</i>
Torun, Torun çocuğu	نوه، نبیره، نتیجه، ندیده <i>Neve, Nebîre, Netîce, Nedîde</i>
Yeğen	برادر زاده، خواهر زاده <i>Berâderzâde, Ĥâherzâde</i>
Analık, Üvey ana, Cicianne	نامادری، زن بابا، مادراندر <i>Nâmâderî, Zenbâbâ, Mâderender</i>
Babalık, Üvey baba, Cicibaba	ناپدری، پدراندر، شوهر ننه <i>Nâpederi, Pederender, Şoher nene</i>
Evlatlık, Üvey çocuk, Oğulluk	فرزند خوانده <i>Ferzendĥânde</i>
Üvey kardeş	خواهر ناتنی، برادر ناتنی <i>âĤher nâtenî, Berâder nâtenî</i>
Kuma	هوو <i>Havû</i>
Dünür	--

ZAMANIN AKIŞI VE AKRABALIK TERİMLERİ

Akrabalık terimleri, toplumların sosyal ve kültürel yapılarının bir yansıması olarak sürekli değişim ve dönüşüme uğramaktadır. Bu değişimler, zamanın akışı, sosyal dönüşümler, göç ve aile yapısındaki değişiklikler gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Yaşayan diller içerisinde söz varlığı açısından akrabalık sözcükleri oldukça önemli bir yere sahiptir. İnsanoğlu ilk çağlardan beri içine doğduğu toplumun kültürel ve sosyal normlarını bünyesinde barındırır ve zamanla değiştirip geliştirir. *“Tarih boyunca her dil değişir. Toplumsal durumun değişmesine dayalı olarak pek çok terim ve yorum, er ya da geç geçerliliğini yitirir, değişir ve toplumsal değişimlerin ihtiyaçlarına göre yapılan yeni kelimeler yerini alır”* (Kûşk Celâli, 1997, s. 113). Farsçada *mâder* (مادر) ‘anne’ kelimesi ile Türkçede “Anne” kelimesinin nüansları vardır. Tıpkı Farsçada olduğu gibi Türkçede de konuşma durumuna ve aile kültürüne bağlı olarak anneye yönelik kullanılan kelimeler de aynı şekilde değişiklik gösterir. Örneğin Farsçada *mâder* (مادر) ‘anne’ ve Türkçede “Anne” kelimeleri daha resmî, Farsçada *mâmân* (مامان) ve Türkçede “Ana” kelimeleri ise samimi hitap biçimleridir. Geçen zamanla birlikte dil de değişir. Nitekim eskiden anneye *nene* (ننه) de denirdi. Türkçede Ög olan bu kelime halk arasında daha çok kullanılmaktaydı. *“Eski Türkçede “anne”nin karşılığı olarak kullanılan “ög” bugün sadece annesini kaybetmiş çocuklar için kullanılan “öksüz/ögsüz” sözcüğünde yaşamaktadır. g/k ses değişimi ile ög sonuna yoksunluk eki alarak öksüz olmuştur”* (Ayan, 2011, s. 113). Başka bir örnekle açıklamak gerekirse; *peder* (پدر) ‘baba’ kelimesi Farsçada resmi bir kelimedir, tabi ki bazı ailelerde bu resmi kelime kullanılır. Türkçedeki karşılığı “ata” ve hatta bazı durumlarda “peder”dir. Bu kelimenin resmi halinden uzaklaştığımız zaman diğer şekli olan “baba” ile karşılaşırız. *“Tasavvuf cereyanının Türkler arasında yaygınlaşmasından sonra, bilhassa Babailer ve Bektaşiler gibi bir kısım tarikat mensupları Anadolu’da ata yerine baba tabirini kullanmışlardır”* (Alptekin, 1991, s. 33).

Aynı şekilde eskiden Türkçede babanın kız kardeşi (hala) için Bibi kelimesi kullanılırdı. Yine aynı şekilde şu örnekte de gördüğümüz gibi Fransızcadan alıntılanarak Türkçeye kazandırılan kuzen kelimesinin Türkçeye girişinden önce onun yerine amca kızı-oğlu, teyze kızı-oğlu, dayı kızı-oğlu ve hala kızı-oğlu sözcükleri kullanılırdı. Zamanla değişen bir diğer şey ise bilim ve teknolojinin gelişmesidir, kuşkusuz bu olay yeni sözcüklerin oluşmasına zemin hazırlamış ve akrabalık ilişkilerini ifade etmek için kullanılan terimler de bu gelişmeden nasibini almıştır. Bu bağlamda tıp biliminin doğurganlık alanında ilerleyişinden bahsetmek mümkündür,

Farsçadaki *rahim kirâye-i veya âbistenî niyabetî* (رحم کرایه‌ای یا آبستنی نیابتی) ‘kiralık rahim veya niyabeten hamilelik’ kelime grubunun bu konuda kullanılan kelimelerden biri olduğunu ve Türkçedeki karşılığının taşıyıcı anne olduğunu söylemek mümkündür. Görüldüğü üzere Türkçede kullanılan birleşik kelimede anne kelimesi kullanılırken Farsçada anne kelimesi kullanılmamaktadır.

AKRABALIK TERİMLERİNİN GENİŞ ANLAMSAL KAPSAMI VE ÇEŞİTLİLİĞİ

Türkçede olduğu gibi Farsçada da geniş anlam taşıyan akrabalık terimleri bulunmaktadır ancak bazen bir kavram için karşı dilde tek bir kelime bulunabilir. Bir toplumda kullanılan dile, diğer kültürlerle etkileşim sonucunda kültürel unsurların ve yeni kelimelerin eklendiği bilinmektedir. “Eski sözcüklerin bir kısmı da yeni koşullara göre yeni anlamlar alarak yaşamaya devam derler. Hatta belirli bir zamanda tek bir görevi ya da anlamı olan terimlerin, yeni koşullar karşısında, birbirinin yerine kullanılmaya başlayan eşanlamlı sözcükler haline dönüştükleri de görülür” (İnan, 1968, s. 295). Türkçedeki çocuk kelimesi gibi, bu kelime genel anlamda çocuk ve evlat anlamına gelir, özel anlamda ise genç erkekler için kullanılır. Bâtinî, Farsça akrabalık sözcükleriyle ilgili yazdığı kitapta iki yönlü kelimelerden bahsetmiş ve kavramları genel ve özel olmak üzere iki alanda incelemiştir. “*Kan akrabalığı, evliliğe dayalı akrabalığın bazı sözcükleri iki yönlüdür, yani iki farklı anlamda kullanılmaktadır, bu kavrama genel ve özel denilebilir. Bir sözcük belirli bir anlamda kullanıldığında, ortak akrabalık özelliklerine sahip bir insan sınıfını ifade eder*” (Bâtinî, 1995, s. 166). Örneğin Farsçada kız, genel anlamda, evli olsun veya olmasın, belirli ebeveynlerin çocukları olan dişil sınıfını ifade eder. Oğlan da kız gibi iki farklı anlamda kullanılmakta olup, bu durumda erkek olan cinsiyet haricinde diğer anlamsal özelliklerde de aynıdır.

Aynı sözcük genel anlamda kullanıldığında, söz konusu akrabalık özelliklerinin kendileri için mutlaka geçerli olmadığı başka bir sınıfı ifade eder. Örneğin zen (زن) ‘kadın’ kelimesi genel anlamda, merdân (مردان) ‘olgun erkekler’den farklı olarak olgun dişil insan sınıfını ifade eder, ancak özel veya sınırlı anlamda, daha küçük gruptan oluşan evli dişillere (kocaya karşı) denir (Bâtinî, 1995, s. 166).

Yukarıda anlatılanlara bağlı olarak Türkçede ve Farsçada tam bir uyum görülmektedir. Türkçede kız sözcüğü hem genel anlamda yetişkin dişil olarak, hem de özel anlamda daha küçük gruptan oluşan evlenmemiş olanlar için kullanılır. *Piser* (پسر) sözcüğüyle ilgili olarak Türkçede oğlan ve çocuk kelimeleri kullanılmaktadır.

Çocuk sözcüğü hem Farsçada hem de Türkçede cinsiyete bakılmaksızın iki yönlü bir anlama sahiptir. Yukarıda iki yönlü terimlerden bahsettiğimiz gibi çocuk hem özel anlamda akrabalık hem de genel anlamda olgunlaşmamış bir kişi olarak anılmaktadır. Türkçede geniş anlam taşıyan diğer kelimeler dayı oğlu, hala oğlu, teyze oğlu ve amca oğlu anlamlarına gelen kuzen karşılığıdır ve kuzin/kuzen amcanın kızı, dayının kızı ve halanın kızı ve teyzenin kızı anlamına gelir. Bu anlam genişlemesini Türkçede ablanın ve kız kardeşin kocası, teyze ve halanın kocası anlamlarına gelen enişte sözcüğünde ve aynı şekilde abinin, kardeşin, amcanın ve dayının karısı anlamına gelen yenge sözcüğünde görmek mümkündür. Bu anlam genişlemesini Türkçede ablanın ve kız kardeşin kocası, teyze ve halanın kocası anlamlarına gelen enişte sözcüğünde ve aynı şekilde abinin, kardeşin, amcanın ve dayının karısı anlamına gelen yenge sözcüğünde görmek mümkündür. Ancak Farsçada ablanın ve kız kardeşin kocası, teyze ve halanın kocası anlamına gelen enişte sözcüğüne karşı *Şoherhâher* (شوهر خواهر) ‘abla ve kız kardeş kocası’, *Şoherhâle* (شوهر خاله) ‘teyze kocası’, *Şoheremme* (شوهر عمه) ‘hala kocası’ gibi birleşik sözcükler kullanılmaktadır. Fakat hitap ederken ya kişinin ismi ya da aile kültürüne bağlı olarak *amû* (عمو) ‘amca’ denilebilir.

CİNSİYET VE AKRABALIK TERİMLERİ

Cinsiyet ve akrabalık terimleri ele alınabilecek diğer bir konudur. Türkçe akrabalık adları bakımında birçok dile göre daha fazla sözvarlığına sahiptir. “*Diğer dillerin tersine dilimizde akrabalık ilişkilerinden birçoğu (baldız, görümce, enişte, elti gibi) ayrı kavramlar halindedir*” (Aksan, 1998, s. 66). “*Ancak torun kelimesini kız ve erkek torun olarak detaylandırarak kadar zengin akrabalık adlarına sahip diller de (örn. Urdu ve Fars dili) bulunmaktadır*” (Soydan, 2003, s. 43). Türkçedeki bu zengin akrabalık terimleri, toplumumuzdaki aile yapısının karmaşıklığı ve bireyler arasındaki ilişkilerin çeşitliliğini yansıtmaktadır. Farklı coğrafyalarda yaşayan toplulukların, kültürel ve sosyal yapılarına göre akrabalık kavramlarına farklı anlamlar yüklemeleri ve bunları farklı kelimelerle ifade etmeleri oldukça doğaldır. Örneğin, bazı toplumlarda amca ve dayı kavramları tek bir kelimeyle ifade edilirken, Türkçede bu iki kavram ayrı ayrı isimlerle belirtilmektedir. Bu durum, Türkçenin akrabalık ilişkilerine verdiği önemi ve bu ilişkilerin toplumsal hayattaki yerini göstermektedir. Akrabalık terimlerinin bu kadar çeşitli olması, aynı zamanda dilin tarihsel süreç içindeki gelişimini ve etkileşimde olduğu diğer dillerden aldığı zenginlikleri de ortaya koymaktadır. Örneğin *hâherzâde* (خواهرزاده) abla/kız kardeşten olma yeğen’ *berâderzâde* (برادرزاده) ‘ağabey/erkek kardeşten olma yeğen’ sözcükleri,

Türkçede köken ve cinsiyete bakılmaksızın hem kız hem de erkek çocuklar için Yeğen anlamına gelmektedir. Ancak Farsçada söz konusu kişilerin cinsiyeti değil, varoluş kökeni kullanılır. Akrabalık terimlerinin toplumdaki aile yapısına bağlı olduğu göz önüne alındığında, bu terimlerin bir kısmı yalnızca belirli bir toplumda kullanılmaktadır. “Örneğin Fars dilinde *havû* (هو) ‘kuma’ kelimesinin varlığı, İran toplumundaki çok eşlilik olgusunun temsilcisi olarak değerlendirilebilir” (Bâtinî, 1995, s. 159). Gülensoy kuma sözcüğünün Türkçede olmadığını, sonradan Türkçeye yerleştiğini belirtir, şöyle ki “Kuma sözü eski Türkçede kullanılmamaktadır. Bu kelime Türklerin İslamiyet’le karşılaşmalarından ve İslam şeriatine göre çok karılı bir hayata girmelerinden sonra Moğolca kuma ‘konkubine’den Türkçeye yerleşmiş olmalıdır” (Gülensoy, 1973-1974, s. 285). Bahsedildiği gibi çokeşlilik olgusu Müslüman toplumlarda görülmekte olup, Türkiye’de gayri resmi ve kanun dışı şeriat evlilikleri için Kuma kelimesi kullanılmaktadır.

Batı toplumlarında ve seküler bir ülke olan Türkiye’de evlenmeden önce bir erkekle bir kadının birlikte yaşaması mümkündür. Bu durumda partner kelimesi hem erkek hem de kadın için kullanılmaktadır.

BİLEŞİK KELİMELER VE AKRABALIK TERİMLERİ

Fars dilindeki akrabalık sözcüklerinin bir kısmı *doğteramû ve zendâyî* (دخترعمو و زندایی) ‘amca kızı ve dayı eşi’ gibi iki akrabalık kelimesinin birleşmesinden elde edilmektedir. Bu sözcükler Türk dilinde monogram olarak kullanılır ve birleşik bir şekli yoktur. Farsçada, yeniden evlenme ile oluşan akrabalık ilişkilerini ve bu ilişkilerde meydana gelen değişiklikleri ifade eden başka akrabalık kelimeleri de bulunmaktadır, bu durumlarda kelimelere olumsuzluk ön eki “na” (نا) ve “ye” (ی) son eki eklenir. Örneğin *nâpederî, nâmaderî* (ناپدری، نامادری) ‘üvey baba, üvey anne’ ya da bu sözcüklere *nâtenî* (ناتنی) ‘üvey’ sıfatı eklenerek akrabalık ilişkileri gösterilir, *hâher-i nâtenî, berâder-i nâtenî* (خواهر ناتنی، برادر ناتنی) ‘üvey bacı, üvey kardeş’ gibi. Türkçede de bu gibi durumlarda üvey kelimesi başa gelerek (üvey abla) birleşik kelimeler kullanılır. Farsçada *zenbâbâ* (زنبابا) ‘analık’ veya *šoher-i mâder* (شوهر مادر) ‘babalık’ gibi kelimelerle ilgili olarak Türkçede lık-lik eki başa gelerek Analık, Babalık gibi kelimeler kullanılır. Bir erkeğin veya kadının evlenmeden önceki eşinden çocukları varsa, Türkçede aralarında kan bağı bulunmayan bu tür kardeş ilişkileri için de Üvey kelimesi kullanılır ve Farsçada da *nâtenî* (ناتنی) kelimesi kullanılıyor. Türkçede sadece tek taraftan (anne veya baba) akraba veya kan bağı olan kız ve erkek kardeşler için kullanılan özel bir kelime veya yapı yoktur ancak Farsçada bu tür ilişkiler için de *nâtenî* (ناتنی) kelimesi kullanılmaktadır.

Akrabalık açısından incelenebilecek bir diğer konu ise evliliğe dayalı akrabalıklardır. Fars ve Türk toplumlarında geniş aile ilişkileri nedeniyle evliliğe dayalı akrabalığı ifade eden bacanak, elti, kayınbirader, görümce, baldız, kayınpeder gibi çeşitli sözcüklere rastlanmaktadır ki çoğunlukla bileşik kelimelerdir. Bazı kelimelerin başka bir dilde karşılığı yoktur, bunların arasında Farsçada karşılığı olmayan Dünür¹ sözcüğüne işaret edebiliriz. Farsçada bu kelimeye atfedilmiş bir sözcük veya terim bulunmamakta olup, *mâder-i dâmâd* (مادر داماد) ‘damadın annesi’, *peder-i arûs* (پدر عروس) ‘gelinin babası’ gibi birleşik kelimeler kullanılmaktadır. Veya Türkçede torun dediğimiz kişi, çocuğun çocuğu ve aynı soydan gelen kişilerin hepsine denirken Farsçada her biri için *Neve*, *Nebîre*, *Netîce*, *Nedîde* (نوه، نبیره، نتیجه و ندیده) gibi ayrı sözcükler bulunmaktadır.

Akrabalık alanında dikkat edilmesi gereken bir diğer husus ise Farsçada evlenme veya boşanma durumunda kullanılan fiillerin kullanılmasıdır, Farsçada *şoher kerden* (شوهر کردن) ve *zen giriften* (زن گرفتن) gibi bileşik fiillerin Türkçe karşılığı cinsiyete bakmaksızın sadece *izdivâc kerden* (ازدواج کردن) ‘evlenmek’ sözcüğüdür. Boşanmayla ilgili olarak akrabalık sözcüğü doğrudan kullanılmamaktadır ancak Farsçada genellikle erkek boşar *talâg daden* (طلاق دادن), kadın boşanır *talâg giriften* (طلاق گرفتن). Türkçede ise boşanmak fiili kullanılır, Türk yasalarına göre erkek de kadın da hem boşanır hem boşar. Boşanma durumunda kadın ve erkeğin haklarının farklılığı, onlar için kullanılan fiillerin farklılığında bile görülmektedir.

TÜRKÇE VE FARŞÇA ATASÖZLERİ VE DEYİMLERİN AKRABALIK SÖZLÜKLERİ BAKIMINDAN KARŞILAŞTIRILMASI

Atasözleri genel tecrübelerle dayanarak ortaya çıkmış kalıplaşmış sözler olup, genellikle basit ama güçlü cümlelerle ortak bir tecrübeyi anlatırlar. Her insanın kendi anadilinde atasözleri ve deyimlerden oluşan bir hazinesi vardır. Hatta yabancı dillerden öğrendiğimiz farklı deyimler ve atasözlerinden oluşan bir hazinemiz vardır.

“Günlük dili süslemek, ifadeye canlılık vermek gibi bir vazifesi vardır. Bir konudaki bir görüşü özetlemek, bir durum ve olay karşısındaki bir düşüncüyü açıklamak için çok elverişli ve hazır birer malzeme olarak sık sık atasözlerine başvurulmak ihtiyacı duyulur” (Oy, 1991, s. 44). Atasözleri, anında etki yaratmak, etkiyi yaratırken sözün gücünden yararlanmak ve etkiyi kalıcı kılmak amacıyla kullanılır. Öznenin kendi sözlerinin arkasına bütün bir geçmişin, ataların deneyimini

¹ Dünür (birbirlerinden kız ya da oğlan alıp veren anne ya da babanın birbirlerine göre adı). Türkçe Sözlük, (2023). *Türk Dil Kurumu Yayınları*, s. 735.

alması, bunları referans göstermesi söz konusudur (Erdem, 2010, s. 34). Temel olarak deyim ve atasözleri her dilde özel bir yere sahiptir ve her dilin ayrılmaz bir parçasıdır. Örneğin, kimi atasözlerinde kadın her türlü sinsiliğe ve kurnazlığa başvuran şeytani bir varlık olarak nitelendirilirken, kimi atasözlerindeyse en basit işi bile yapmaktan aciz, zihinsel güç ve becerisi zayıf, bilgi ve beceriden yoksun zavallı bir birey olarak tanımlanmaktadır (Akbay, 2012, s. 156). Türk toplumunda da Farsçada karşılığı olan deyimler ve atasözleri bulunmaktadır. Örneğin Farsçada *pederem derâmed* (پدرم درآمد) ‘çok yorulduğum’ anlamına gelen deyim Türkçe karşılığı “Anam ağladı”dır ve her ikisinde de akrabalık sözcüğü kullanılmaktadır.

Tablo 2: Göreceli uyum gösteren Türkçe ve Farsça deyim ve atasözleri

Türkçe Deyimler ve Atasözleri	اصطلاحات و ضرب المثل های فارسی
Anasını bak kızını al	مادر را ببین دختر را بگیر Mâder râ bebîn dohtar râ begîr
Ana kuzusu	بچه ننه Baççe nene
Çocuktan al haberi	حرف راست را باید از بچه شنید Harf-i râst râ bâyed az baççe şinîd
Ananı ağlatırım	پدرت را درمی آورم Pederet râ dermîâverem
Her başarılı erkeğin arkasında bir kadın var	پشت هر مرد موفق یک زن است Poşt-i her merd-i muvaffak yek zen ast
Kız kucakta, çeyiz bucakta	دختر به گهواره، جهیزیهاش تکه پاره Dohtar bi gahvare, cehiziyyeaş tikke pare
Oğlan dayıya, kız halaya çeker	بچه حلال زاده به داییاش می ره Baççe-yi halâlzâde be dâyiaş mîre
Yakın komşun uzaktaki kardeşten yeğdir.	برادر نیز، دوست به Berâder nîz dûst bih

Sonuç

Bu çalışma, dilin sosyal bir olgu olduğunu ve özellikle akrabalık ilişkileri aracılığıyla toplumsal ve kültürel yapıları yansıttığını vurgulamaktadır. Farklı dil ailelerinden olan Türkçe ve Farsça dilleri üzerine yapılan karşılaştırmalı analizler, dilin bir iletişim aracı olmakla birlikte, toplumu yansıtan bir ayna olduğunu da bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Çalışma ele alınan Türkçe ve Farsça akrabalık terimlerinin farklı evrimsel süreçler geçirdiğini göstermektedir. Dilsel etkileşimler, kültürel bağlantılar ve tarihsel gelişmeler, bu dillerdeki akrabalık terimlerinin yapılarını ve anlamlarını şekillendirmiştir. Türkçede, akrabalık terimleri genellikle cinsiyet ve kişiler arası bağlantılar göz önünde bulundurulmadan kullanılırken, Farsçadaki *hâherzâde* (خواهرزاده) ‘abla/kız kardeşten olama yeğen’ *berâderzâde* (برادرزاده) ‘ağabey/erkek kardeşten olma yeğen’ sözcükleri, Türkçede köken ve cinsiyete bakılmaksızın hem kız hem de erkek çocuklar için yeğen anlamına gelmektedir. Aslında bu tür bileşik terimler, baba veya anne tarafından gelen akrabalık ilişkilerine dayanmaktadır. Her iki dilde de erkeklere yönelik kullanılan terimlerin güç ve otoriteyi simgelediği, cinsiyetin, akrabalık terimlerinin kullanımında ve anlamında belirleyici bir rol oynadığı gözlemlenmiştir. Farklı dillerde cinsiyetin akrabalık ilişkilerindeki rolü, farklı şekillerde ifade edilmektedir. Farsçada *šoher kerdan* (شوهر کردن) ve *zen giriften* (زن گرفتن) gibi bileşik fiillerin Türkçe karşılığı cinsiyete bakmaksızın sadece *izdivâc kerdan* (ازدواج کردن) ‘evlenmek’ sözcüğüdür. Boşanmayla ilgili olarak da akrabalık sözcüğü doğrudan kullanılmamaktadır ancak Farsçada genellikle erkek boşar *talâg dadan* (طلاق دادن), kadın boşanır *talâg giriften* (طلاق گرفتن).

Bu durumda dil ve toplum arasındaki etkileşim, akrabalık terimleri aracılığıyla daha net bir şekilde anlaşılmaktadır. Atasözleri ve deyimler aracılığıyla da akrabalık ilişkilerinin kültürel yansımaları incelenmiş ve Farsça ile Türkçe arasında benzerlikler ve farklılıklar tespit edilmiştir. Öyleki Farsçada akrabalık sözcüğü geçen deyim yahut atasözüne karşı Türkçede kullanılan atasözünde de akrabalık sözcüğü geçmektedir. Her iki dilde de Anne, baba, çocuk, kardeş gibi çeşitli akrabalık sözcükleri atasözleri ve deyimlerde kullanıldığı gözlemlenmiştir.

Sonuç olarak, akrabalık terimlerinin tarihsel, dilsel ve psikolojik süreçler, akraba grubu yapısı, geleneksel evlilik alışkanlıkları ve kültürel faktörler tarafından şekillendirildiği söylenebilir. Fars ve Türk kültürlerindeki farklılıklar, her iki dildeki akrabalık terimlerinin biçim ve kullanımını etkilemiştir. Bu araştırmadan elde edilen

bulgular, dilin, toplum kültüründeki değişim ve dönüşüme yol açan teknik bir araç olarak rol oynadığını savunan antropolojik teoriyi desteklemektedir.

Summary

Kinship is defined as a network of social relationships established through blood and marriage. This concept, which determines the connections between individuals and is an important part of the social structure, is shaped through language. Especially the kinship terms in two different languages like Persian and Turkish, reveal the connection between language and social and cultural structures. This article compares Turkish and Persian kinship terms and examines how they have been shaped by cultural and historical influences. The study of kinship terms provides in-depth information about the family structure and social relations of societies. In addition, the frequency of use of these terms and their contextual differences should also be examined. Moreover, the effects of language on social hierarchy and how it shapes status differences between individuals should be considered.

Kinship terms have changed throughout history as social structures have shaped. Human societies have developed various terms to name family ties based on different cultural dynamics. Although there are different kinship terms in Turkish and Persian, some terms have similar or identical meanings. For example, the Turkish word "kuzen" is a generalized term that includes cousins from uncles, aunts, and great-aunts, while in Persian, these relationships are named more specific. In Persian, there are separate words for cousins from the father's side, such as "پسر عمو" (cousin from uncle) and "دختر عمو" (cousin from uncle), and for cousins from the mother's side, such as "پسر دایی" (cousin from maternal uncle) and "دختر دایی" (cousin from maternal uncle). This situation is related to the use of language in society and the importance given to kinship relations. At the same time, these differences provide important clues about how societies structure kinship relationships and how individuals define their relationships with each other. The concept of kinship is shaped by cultural values and plays a major role in determining social roles. Along with modernization and urbanization, the decline in the importance of some kinship relations and the change in the frequency of use of these terms are among the issues that attract the attention of linguists.

Linguistic interaction and historical development have significantly influenced kinship terms. Migrations, conquests, and cultural exchanges throughout history have changed the vocabulary and structure of terms in different languages. Persian has words borrowed from Arabic and Turkish, while Turkish has adopted words like "kuzen" from French. Moreover, terms related to reproductive technologies introduced by modern medicine have created new concepts in both languages, giving new meanings to kinship relations. For example, terms like "surrogate mother" and "rented womb" have emerged in both languages with the advancement of science and technology. This shows that language is a dynamic structure and how it adapts to social changes. Similarly, with globalization, interpersonal relationships and marriage structures have also changed, and these changes have enabled the language to be enriched with new words. As intermarriage increases, the number of words borrowed from each other by languages also increases. This proves that language has a constantly changing and evolving structure. At the same time, it should be taken into consideration how the language adapts to changing social norms and which concepts gain importance in this process.

Gender roles have also influenced the formation of kinship terms. The determination of gender roles in societies has also affected how these roles are coded through language. While Turkish has specific terms like "enişte", "yenge", "bacanak", and "elti", Persian has fewer terms for these relationships, and in some cases, different terms are used. For example, in Persian, the word "عمو" (amu), which means uncle, can also be used for the husband of an auntie. Moreover, due to cultural biases, some societies have focused on certain kinship terms based on gender. For example, the existence of the word "کوما" (kuma) in Persian is due to the prevalence of polygamy in historical periods. In Turkish, on the other hand, the word "kuma" has a more limited usage and is not commonly used in formal marriages today. These differences show that language is not only a means of communication but also a reflection of a society's cultural values and social structure. Similarly, the presence or absence of such words in languages helps us understand the past social structures of those societies. Kinship

terms are also very important in determining an individual's status and role in society. As social structures change, the roles of women within families and society have also changed, and these changes are reflected in language.

The connection between language and society is clearly seen in proverbs and idioms. The Turkish proverb “Anasını gör, kızını al” and the Persian proverb “مادر را ببین، دختر را بگیر” (see the mother, take the daughter) have similar meanings. Such proverbs provide information about a society's family structure and cultural perceptions. Moreover, the reflection of kinship relations in different languages can also be examined. For example, in some cultures, the importance given to the extended family has led to a detailed classification of kinship terms. In Persian and Turkish, these distinctions have evolved in different directions during the evolutionary process of the languages. Social values and belief systems are clearly reflected in proverbs and idioms, and they show how languages reflect social life. Idioms and proverbs leave deep traces in the collective memory of societies and become a part of the cultural heritage that individuals carry from past to present. The transfer of cultural heritage from generation to generation through language also has an important place in the process of preserving the identities of societies.

Kaynakça

- Akbay, O. H. (2012). Japon Atasözlerinde Kadın İmgesi. *Gümüşhane Üniversitesi, Sosyal Bilimler Elektronik Dergisi*, 6, 145-158.
- Aksan, D. (1998). *Her Yönüyle Dil Ana Çizgileriyle Dilbilim*. C. 1, Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Alptekin, C. (1991). Tasavvuf. *İslam ansiklopedisi* (C. 4, s. 32-33). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Başaran, N. (1973). Anadolu'nun Genetik Yapısı Üzerine Çalışmalar: IV, Diyarbakır'da Kan Yakını Evlilikler. *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 589-596.
- Bates, Daniel G. (1976). *İnsan Şinasi-i Farhangi*. (M. Selâsî, Çev.). Tahran: İntişarat-i İlmi.
- Batinî, M. R. (1354/1975). *İstilâhât-i Hişavendî der Zebân-i Fârsî, Mesail-i Zebanşinasi-i Novin, Deh Makale*. Tahran: İntişarat-i Agâh.
- Batinî, M. R. (1374/1995). *Mesail-i Zebanşinasi-i Novin*. Tahran: İntişarat-i Agâh.
- Dursun, A. (2011). “Öğ”den “Anne”ye: Türkçe Söz Varlığı Anne. *Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı*, 26, 111-116.
- Emiroğlu, S. (2012). Türkçe Sözlükteki Adlarının Tasnifi. *Turkish Studies-International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 7(4), 1691-1710. Doi:10.7827/TurkishStudies.3872

- Enfield, N. J. (2002). Cultural Logic and Syntactic Productivity. *Associated Posture Construction in London. Ethnosyntax*. Oxford: Oxford university press.
- Erdem, S. (2010). Atasözlerinde Metaforların İşleyişi. *Milli Folklor*, 88, 33-37.
- Frank, R. Palmer. (1381/2002). *Nigâhî Tâze be Ma'nâşinasi*. (K. Safarî, Çev.). Tahran: Neşr-i Merkez.
- Gülensoy, T. (1973-1974). Altay Dillerindeki Akralık Adları Üzerine Notlar. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı-Belleten*, 283-318.
- İnan, A. (1968). Adaş ve Sağdıç Kelimelerinin En Eski Anlamları. *Türk Tarih Kurumu*, 295-304.
- Kuşk Celâli, A. (1376/1997). İstilâhât-i Hişavendî der Zebân-i Fârsî, İbham der Ma'nâ ve Karbord-i Vajeha. *Mecelle name-i Ferhengistan*, 11-16.
- Maksûdî, M. (1386/2007). *İnsânşinasî-i Hanivâde ve Hişavendî*. Tahran: Neşr-i Şiraze.
- Muderresî, Y. (1390/2011). *Derâmedî ber Câmîşinasi-i Zebân*. Tahran: İntişarat-i Pejûhişgâh-i 'ulûm-i İnsânî ve Mutâli'ât-i Ferhengî.
- Oy, A. (1991). Atasözü. *İslâm Ansiklopedisi* (C. 4, s. 44-46). Ankara: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.
- Sapir, E. (1376/1997). Zeban Derâmedî ber Mutâli'e-i Sohen Goften (A. M. Hakşinas, Çev.). Tahran: Soruş.
- Soydan, C. (2003). Urdu Dilinde Akralık Terimleri ve Müslüman Hint Toplumunda Aile Yapısı, *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 43(1), 43-56.
- Trautmann, T. R. (2001). The Whole History of Kinship Terminology in Three Chapters: Before Morgan, Morgan, and after Morgan, *Anthropological Theory*, 1(2), 268-287.